

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XVII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

SENTYABR, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XVII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 17-son (14-sentyabr, 2026-yil).– 132 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 11-sentyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XVII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

BIOLOGIYA FANLARI

PHLOMOIDES TURKUMIGA OID AYRIM DORIVOR TURLARNING AHAMIYATI

Xolbutayeva Muqaddas Mamatmurodovna

Jizzax politexnika instituti akademik litseyi o'qituvchisi, PhD

Annotatsiya. Lamiaceae oilasiga mansub *Phlomoides* turkumining ayrim vakillari va ularning dorivorlik xususiyatlari haqida ma'lumotlar umumlashtirilgan. *Phlomoides* turlarining biologik xilma-xilligi, tabiiy tarqalishi hamda xalq tabobatidagi qo'llanilishi yoritilgan. Shuningdek, turkum vakillarining biologik faol moddalar manbai sifatidagi istiqbollari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: *Phlomoides*, Lamiaceae, dorivor o'simliklar, biologik faol moddalar, flavonoidlar, efir moylari, xalq tabobati.

THE SIGNIFICANCE OF CERTAIN MEDICINAL SPECIES OF THE GENUS PHLOMOIDES

Xolbutayeva Muqaddas Mamatmurodovna

Teacher at the Academic Lyceum of Jizzakh Polytechnic Institute, PhD

Annotation. Information regarding certain representatives of the genus *Phlomoides* (family Lamiaceae) and their medicinal properties is summarized. The biological diversity, natural distribution, and use in folk medicine of *Phlomoides* species are highlighted. Additionally, the prospects of these plants as sources of biologically active substances are examined.

Keywords: *Phlomoides*, Lamiaceae, medicinal plants, biologically active substances, flavonoids, essential oils, folk medicine.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i17/n01>

Dorivor o'simliklar tabiiy biologik faol moddalar manbai sifatida farmatsevtika va xalq tabobatida muhim ahamiyatga ega. Lamiaceae oilasi dorivor va aromatik o'simliklarga boy oilalardan biri bo'lib, uning tarkibidagi *Phlomoides* turkumi vakillari ham o'ziga xos biologik xususiyatlari bilan ajralib turadi. Mazkur turkum turlarini o'rganish ularning dorivorlik salohiyatini aniqlash va tabiiy resurslardan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish nuqtayi nazaridan muhimdir[1]. *Phlomoides* turkumiga mansub ayrim dorivor turlarning biologik xususiyatlari, dorivor ahamiyati va amaliy istiqbollarini tahlil qilish muhim ilmiy amaliy ahamiyatga ega. *Phlomoides* turkumiga mansub o'simliklar asosan ko'p yillik o'tsimon o'simliklar bo'lib, turli ekologik sharoitlarda uchraydi. Turkum vakillarini bir-biridan farqlashda poya va barglarning tuzilishi, gullarning joylashishi, gulkosa va gultojining morfologik belgilari muhim taksonomik ahamiyatga ega. *Phlomoides* turkumining ayrim vakillari tabiiy florada muhim o'rin egallab, ekologik sharoitga moslashgan holda turli biotoplarda tarqalgan. Ushbu o'simliklarning dorivor xomashyo sifatidagi qiymati ularning tarkibidagi biologik faol moddalar bilan belgilanadi [2]. Ayniqsa, yer ustki qismlarida to'planadigan flavonoidlar, fenolik birikmalar va boshqa ikkilamchi metabolitlar farmakologik jihatdan qiziqish uyg'otadi. Shu sababli *Phlomoides* turkumiga mansub turlarni vegetatsiya davri, xomashyoni yig'ish muddati va saqlash sharoitlari bo'yicha o'rganish muhim hisoblanadi.

Bundan tashqari, dorivor *Phlomoides* turlarini tabiiy populyatsiyalarda muhofaza qilish va ularning xomashyo zaxiralaridan oqilona foydalanish zarur.

Turlarni introduksiya qilish, ko'paytirish va agrotexnik xususiyatlarini o'rganish kelajakda ularni madaniy holda yetishtirish imkoniyatlarini yaratishi mumkin. Bu esa dorivor o'simliklar xomashyosiga bo'lgan ehtiyojni qisman qoplash hamda tabiiy resurslarni asrashga xizmat qiladi. Ayrim *Phlomoides* turlari xalq tabobatida turli maqsadlarda foydalanib kelinadi. O'simliklarning yer ustki qismlari, barglari, gullari yoki ildizlaridan foydalanish holatlari qayd etilgan. Ularning tarkibida flavonoidlar, fenolik birikmalar, terpenoidlar va boshqa biologik faol moddalar uchrashi aniqlangan. Mazkur moddalar o'simliklarning antioksidant va yallig'lanishga qarshi kabi biologik faolliklari bilan bog'liq bo'lishi mumkin. *Phlomoides* turlarining dorivor xususiyatlarini o'rganishda ularning kimyoviy tarkibi bilan bir qatorda ekologik tarqalishi va morfologik belgilarini ham hisobga olish zarur. Turlarni kompleks o'rganish istiqbolli dorivor o'simliklarni aniqlash, ularni muhofaza qilish va tabiiy populyatsiyalaridan oqilona foydalanish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, *Phlomoides* turkumi vakillari dorivor o'simliklar sifatida ilmiy va amaliy jihatdan istiqbolli hisoblanadi. Ayrim turlarning biologik faol moddalar saqlashi va xalq tabobatida qo'llanilishi ularni farmakognostik jihatdan chuqur tadqiq etish zarurligini ko'rsatadi. Kelgusida barcha dorivor *Phlomoides* turlarining kimyoviy tarkibi, biologik faolligi, tabiiy zaxiralari va introduksiya imkoniyatlarini o'rganish yangi dorivor o'simlik xomashyosi manbalarini aniqlashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 26-noyabrdagi "Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4901- son qarori. // Xalq so'zi gazetasi, 2020-yil 27-noyabr, №250 (7752). – B. 1-2.
2. Xaydarova D.R. Lamiaceae o'simliklarining ayrim turlaridan shifobaxsh oziq-ovqat qo'shilmalari olish. Diss. k.f.f.d. - Andijon. 2022. – 46-b.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

XVII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, sentyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.

XVII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.

2-jild, 17-son (14-sentyabr, 2026-yil). – 132 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 11-sentyabr.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.